

PEREGRY NACJE MIĘDZY KULTUROWE

KSIEGA JUBILEUSZOWA
DEDYKOWANA
PROF. TADEUSZOWI
PALECZNEMU

PEREGRYNACJE
MIĘDZYKULTUROWE

PEREGRYNACJE MIĘDZYKULTUROWE

Pod redakcją

Magdaleny Banaszkiewicz,
Moniki Banaś,
Franciszka Czecha,
Anny Dudy i Karoliny Golemo

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

Kraków 2025

Magdalena Banaszkiewicz

Uniwersytet Jagielloński, Kraków

 <https://orcid.org/0000-0002-4020-6308>

 m.banaszkiewicz@uj.edu.pl

Monika Banaś

Uniwersytet Jagielloński, Kraków

 <https://orcid.org/0000-0002-6542-4053>

 monika.banas@uj.edu.pl

Franciszek Czech

Uniwersytet Jagielloński, Kraków

 <https://orcid.org/0000-0001-9499-4007>

 franciszek.czech@uj.edu.pl

Anna Duda

Uniwersytet Jagielloński, Kraków

 <https://orcid.org/0000-0002-9902-7929>

 ania.duda@uj.edu.pl

Karolina Golemo

Uniwersytet Jagielloński, Kraków

 <https://orcid.org/0000-0001-5728-9587>

 karolina.golemo@uj.edu.pl

© Copyright by Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ,
individual authors and Księgarnia Akademicka, 2025

Recenzent

dr hab. Urszula Kusio prof. UMCS

Opracowanie redakcyjne

Agnieszka Sabak

Projekt okładki

Marta Jaszczyk

ISBN 978-83-8368-299-0 (druk)

ISBN 978-83-8368-300-3 (PDF)

<https://doi.org/10.12797/9788383683003>

Na okładce wykorzystano projekt Profesora Tadeusza Palecznego, fot. dr Anna Duda

Publikacja dofinansowana przez Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków

tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43

e-mail: publishing@akademicka.pl

<https://akademicka.pl>

Spis treści

OD PRZYJACIÓŁ, UCZNIÓW I WSPÓŁPRACOWNIKÓW	9
---	---

I. EKSPLORACJE KONCEPCYJNE

ANDRZEJ PORĘBSKI

Z SOCJOLOGIĄ NA TY... CZYLI JAK KRÓLOWA NAUK POTRAFI WIĄZAĆ LUDZKIE ŻYCIORYSY	15
--	----

LESZEK KORPOROWICZ

ANIMOWANIE TEORII.....	23
------------------------	----

BOGDAN SZLACHTA

KILKA UWAG HISTORYKA MYŚLI POLITYCZNEJ O POTRZEBIE BADANIA NAPIĘĆ MIĘDZY TYM, CO UNIWERSALNE, I TYM, CO PARTYKULARNE (TAKŻE NARODOWE).....	37
--	----

SYLWIA JASKUŁA-KORPOROWICZ

EWOLUCJA RELACJI MIĘDZYKULTUROWYCH W ERZE TRANSFORMACJI TECHNOLOGICZNYCH.....	47
--	----

KINGA ORZEŁ-DEREŃ

PEDAGOGIKA DIALOGU JAKO ODPOWIEDŹ NA WYZWANIA WSPÓŁCZESNYCH RELACJI MIĘDZYKULTUROWYCH.....	71
---	----

MONIKA BANAŚ

O EMPATII W NAUCE WEDŁUG ANNY KINGSFORD	89
---	----

II. KU WIELOKULTUROWOŚCI

KATARZYNA WARMIŃSKA

TATARZY POLSCY – PAMIĘĆ, PRZESZŁOŚĆ I ETNICZNOŚĆ.....	103
---	-----

MAŁGORZATA KOŁACZEK, JOANNA TALEWICZ

ALE STRACH, KTÓRY BYŁ W TOBIE, PRZEPŁYWA DO DZIECI Z MLEKIEM MATKI – MILCZENIE I MIĘDZYPOKOŁENIOWA TRAUMA ROMÓW I SINTI	121
--	-----

MAJA PRADELLE

- OBRAZ KULTURY I PROJEKT ASYMILACJI RDZENNEJ LUDNOŚCI CHILE
 ZAPREZENTOWANE PRZEZ IGNACEGO DOMEYKĘ W KSIĄŻCE
 PT. *ARAUKANIA I JEJ MIESZKAŃCY*149

WAWRZYNIEC KONARSKI

- POLAK O CELTACH, CZYLI UWAGI WŁASNE O DEMITOLOGIZACJI
 WYBRANYCH CECH WIZERUNKOWYCH IRLANDII I IRLANDCZYKÓW161

FRANCISZEK CZECH

- RASA, ETNICZNOŚĆ I RELIGIA W FILIPIŃSKIM PROCESIE NARODOWO-
 TWÓRCZYM179

III. PODRÓŻE PO TEKSTACH KULTURY**BARBARA WEŻGOWIEC**

- MIĘDZY MAPĄ I WYOBRAŹNIĄ – ANALIZA PORÓWNAWCZA ATLASU LĄDÓW
 NIEBYŁYCH EDWARDA BROOKE’A – HITCHINGA I ATLASU WYSP
 ODLEGŁYCH JUDITH SCHALANSKY 201

EWA BUJWID-KUREK

- KULTURA NARODOWA DETONATOREM NIENAWIŚCI? PRZEMYSŁENIA
 INSPIROWANE LEKTURĄ ESEJÓW IVANA ČOLOVICIA 217

ELŻBIETA BINCZYCKA-GACEK

- STILL AIN’T NO BLACK IN THE UNION JACK? – AFRO-BRYTYJSKOŚĆ
 W TWÓRCZOŚCI CZARNYCH AUTORÓW Z WIELKIEJ BRYTANII
 NA PRZYKŁADZIE DOTTIE ABDULRAZAKA GURNAHA233

JAKUB KOŚCIÓŁEK

- ŻOŁNIERZE NA NIE SWOJEJ WOJNIE. LOSY AFRYKAŃSKICH UCZESTNIKÓW
 WOJEN ŚWIATOWYCH WE FRANCJI I ICH OBRAZ W FILMIE *CAMP DE
 THIAROYE* 247

PIOTR KLETOWSKI

- CZY KILLER MOŻE BYĆ BUDDĄ? ANALIZA RELIGIJNYCH INSPIRACJI
 KINA HONGKOŃSKIEGO NA PRZYKŁADZIE FILMU *PŁATNY MORDERCA
 JOHNA WOO* 265

JADWIGA ROMANOWSKA

- TRANSKULTUROWE MOMENTY W PRAKTYCE TAŃCA FLAMENCO 281

IV. MIEJSCA PODRÓŻY**MAGDALENA BANASZKIEWICZ**

PODRÓŻ NIEOSWOJONA..... 293

ELŻBIETA WIĄCEK

RZYM – PODRÓŻ SŁUŻBOWA 303

ADAM ŻALIŃSKI

CZKAŁEM NA ZIMĘ. WŚRÓD POLAKÓW W KAZACHSTANIE..... 315

KAROLINA GOLEMO

LIZBONA. MIASTO MIĘDZYKULTUROWYCH PRZEPŁYWÓW..... 335

ANNA DUDAYELLOWSTONE DUTTON RANCH W MRĄGOWIE. W OCZEKIWANIU
NA KOLEJNY SEZON 351**BOŻENA PĘKAŁA**

TAJEMNICE LIBERTY ISLAND. ROZMOWY Z WOLNOŚCIĄ 361

V. TERRA INCOGNITA**RENATA HOŁDA**KTO STRASZY W CHICAGO? O DUCHACH I KLASYCZNYCH LEGENDACH
MIEJSKICH..... 373**PAWEŁ PLICHTA**„STULTORUM PLENA SUNT OMNIA” – STULTITIA SICUT CULTURAE
HEREDITATEM 391**JAROSŁAW ROKICKI**MIMETYCZNA REINTERPRETACJA KATASTROFY SMOLEŃSKIEJ –
REFLEKSJE METODOLOGICZNE 417**KAROLINA KOSYNA**

TOŻSAMOŚĆ WIRTUALNA A RELACJE MIĘDZYKULTUROWE..... 443

NATALIA OŻEGALSKA-ŁUKASIKSZTUCZNA INTELIGENCJA NA KULTUROWYM ROZDROŻU. W POSZUKIWANIU
RÓWNOWAGI MIĘDZY INNOWACJĄ A SPRAWIEDLIWOŚCIĄ
ALGORYTMICZNĄ 455

BIOGRAMY 471

Fot. Monika Simpson

Profesor Tadeusz Paleczny

OD PRZYJACIÓŁ, UCZNIÓW I WSPÓŁPRACOWNIKÓW

W sierpniu 2025 roku swoje siedemdziesiąte urodziny świętował Profesor Tadeusz Paleczny. Okrągła rocznica urodzin to dobry czas nie tylko na życzenia, ale też na podziękowania. Jest o nie tym łatwiej, że Profesor dał nam się poznać jako osoba życzliwa, pomocna, nieszablonowa, kreatywna oraz inspirująca dzięki swoim wielu (nie tylko akademickim) talentom. Cechy te, w połączeniu z otwartością na innych i wrodzoną towarzyskością, przyczyniły się do wytworzenia w jego akademickim otoczeniu atmosfery sprzyjającej swobodnemu rozwojowi.

We wstępie do jednej ze swoich licznych monografii Tadeusz Paleczny stwierdził:

Problematyka tej książki jest jak współczesna kultura, wielowątkowa, wielowymiarowa, płynna, subiektywna, wieloznaczna. Jednak moją intencją nie jest zaofiarowanie produktu wedle zasady „dla każdego coś miłego”, lecz raczej dostarczenie inspiracji do poszukiwania prawdy o samych sobie¹.

To dążenie do uchwycenia choćby drobnej cząstki prawdy o ludziach zanurzonych w nieustannie zmieniającej się, pełnej sprzeczności i niejednoznacznej kulturze dzisiejszego świata można uznać za motyw przewodni intelektualnych przedsięwzięć Profesora. Po studiach w Instytucie Socjologii ukończonych w 1981 roku rozpoczął on – jeszcze w okresie karnawału „Solidarności” – pracę w Instytucie Badań Polonijnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie pod opieką prof. Hieronima Kubiaka przygotował obronioną w 1987 roku dysertację doktorską pt. *Ewolucja ideologii i przemiany tożsamości narodowej Polonii w Stanach Zjednoczonych: 1870–1970*. Zatem problematykę tożsamości – sprawdzającą się do pytania, jak rozumiemy to, kim jesteśmy, na tle większych

¹ T. Paleczny, *Interpersonalne stosunki międzykulturowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2007, s. 9.

wspólnot kulturowych – poruszał, zanim jeszcze stała się ona zagadnieniem badawczym tak istotnym jak obecnie. Po upadku reżimu komunistycznego i po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego w 1993 roku Tadeusz Paleczny zajął się problematyką dostosowania się jednostki do dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości kulturowej. W tym niezwykle płodnym okresie ostatniej dekady XX wieku opublikował cztery monografie (nie licząc dysertacji i innych tekstów), w których podjął przede wszystkim problematykę kontestacji, sekt i subkultur. Wreszcie w kontekście intensyfikujących się procesów globalizacyjnych od początku XXI wieku zajął się próbą opisanie kluczowych wymiarów wielokulturowości i relacji międzykulturowych, nie tracąc z pola widzenia jednostki w tak dynamicznie zmieniającym się krajobrazie kulturowym. W tym sensie Tadeusz Paleczny zawsze dysponował tym, co Charles Wright Mills nazwał wyobraźnią socjologiczną, czyli umiejętnością włączenia perspektywy jednostki do analizy wielkich procesów strukturalnych. To nie jest przypadek, że w wielu swoich pracach Profesor konsekwentnie powraca do idei Floriana Znanieckiego postulującego prowadzenie badań z wykorzystaniem współczynnika humanistycznego, który pozwala uchwycić rzeczywistość kulturową z uwzględnieniem perspektywy zwykłych ludzi. Takie badania musiały mieć siłą rzeczy charakter jakościowy i prowadzić nie tyle do odkrycia ogólnych praw rządzących rzeczywistością, ile do porządkującego, ale ostatecznie subiektywnego opisu zmieniającego się świata. Nawet jeżeli czasami rzeczywistość wymykała się mającym ją uporządkować typologiom, a rygory naukowości w duchu postmodernistycznym oscylowały ku luźnej refleksji, to prace Tadeusza Palecznego – zgodnie z jego wolą wyrażoną w przywołanym cytacie – dostarczały inspiracji do poszukiwania prawdy i wypracowywania własnych koncepcji.

Nowy etap na ścieżce akademickiej Tadeusza Palecznego rozpoczyna się wraz z powołaniem w 2001 roku Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, z którym jest związany już od ponad ćwierćwiecza. Mając doświadczenie zastępcy dyrektora Instytutu Polonijnego, współtworzył on od samego początku nowy wydział, pełniąc funkcję kierownika Zakładu Wielokulturowości oraz zastępcy dyrektora nowo utworzonego Instytutu Studiów Regionalnych, a następnie dyrektora tej jednostki, przemianowanej później na Instytut Studiów Międzykulturowych. W późniejszych latach pełnił również funkcję kierownika Katedry Teorii i Badań Relacji Międzykulturowych oraz Wydziałowych Studiów Doktoranckich. Jednocześnie Tadeusz Paleczny pozostawał przez całe lata niezwykle aktywnym dydaktykiem. Ale potrafił również znaleźć czas na przedsięwzięcia pozaakademickie: opublikował serię powieści

sensacyjnych (by je wypożyczyć, trzeba było ustawić się w Bibliotece Jagiellońskiej w kolejce tak długiej, że mogliby mu jej pozazdrościć klasycy teorii społecznych!), stworzył obszerną kolekcję inspirowanych sztuką ludową kamiennych asamblaży czy wreszcie zaangażował się w działalność kulturalną Bractwa Zbójckiego spod Babiej Góry, skąd pochodzi.

My wszyscy – autorzy tekstów opublikowanych w niniejszym tomie – mieliśmy okazję spotkać się z Tadeuszem Palecznym jako wykładowcą, promotorem, recenzentem, przełożonym czy po prostu kolegą z pracy. Ten tom jest formą podziękowania za okazaną życzliwość oraz wszelkie inspiracje. Chcemy nim uczcić jubileusz Pana Profesora. Aby to symbolicznie wyrazić, postanowiliśmy przygotować zbiór tekstów, który nawiązuje do najważniejszego tematu interesującego prof. Tadeusza Palecznego, o którym już była mowa – uchwycenia choćby części prawdy o człowieku zanurzonego w nieustannie zmieniającej się, pełnej sprzeczności i niejednoznacznej kulturze dzisiejszego świata – a jednocześnie obrazuje jego drogę od socjologii (i) kultury do relacji międzykulturowych. W pewnym momencie zdaliśmy sobie sprawę, że opowiadając o losach ludzi w zmieniającym się świecie, Profesor zwykł co jakiś czas używać słowa „peregrynacje”. Peregrynacje to nie zwykłe podróże czy wyłącznie przemieszczanie się z miejsca na miejsce. Pojęcie to znaczy dużo więcej i – nawet użyte poza kontekstem religijnym (jako uroczyste przenoszenie relikwii czy obiektów religijnych) – konotuje niebanalność działań jednostek osadzonych w uniwersum symbolicznym i jednocześnie wciąż pozwala patrzeć na aktorów społecznych jako na swoistych pielgrzymów, którzy pozostając cały czas w ruchu, są też świadomymi podmiotami mającymi swoje cele i wyobrażenia o drodze. Peregrynować to coś więcej niż spacerować – bliżej temu pojęciu do zagubionych we współczesnym świecie postaci z *Biegunów* Olgi Tokarczuk niż do *flâneura* z pism Waltera Benjamina. W tym sensie pozwala ono lepiej uchwycić zależność jednostki od społeczeństwa – kroczyć musi wprawdzie sama, ale przemieszcza się cała wspólnota – a także doniosłe choćby na symbolicznym poziomie konsekwencje jej działań. Z tych powodów tytułowe peregrynacje uczyniliśmy słowem-kluczem nie tylko pozwalającym odczytać twórczość akademicką Tadeusza Palecznego, ale też określającym ramy dociekań zebranych w tym tomie.

Każdy z tekstów jest siłą rzeczy odmienny, ale każdy na swój sposób wpisuje się w wątek pełnej symbolicznych znaczeń wędrówki. Do pierwszej grupy artykułów należą eksploracje koncepcyjne, w których przywołane i poddane refleksji zostały idee znaczące dla Profesora, który ostatecznie jako socjolog ma skłonność do teoretyzowania. Drugą część tomu wypełniają rozdziały mające na

celu badawcze przybliżenie powracającej w pracach Tadeusza Palecznego problematyki różnorodności kulturowej i rozmaitych grup kulturowych, zwłaszcza mniejszościowych. W części trzeciej ten wątek jest w znacznym stopniu kontynuowany, tyle tylko że tu ogniskowa koncentruje się na tekstach kultury jako nośnikach wyobrażeń o wspólnotach kulturowych, a także na ekspresji grup mniejszościowych. Wspólnym mianownikiem rozdziałów znajdujących się w czwartej części są konkretne miejsca, do których można się udać, aby doświadczyć wielokulturowości. Wreszcie w piątej części znalazły się rozdziały dotyczące różnych – często nowych – zjawisk mających wymiar kulturowy. Wpływają one współcześnie na życie jednostek i już z tego względu są interesujące nie tylko dla socjologa kultury, nawet jeżeli dotychczas nie znajdowały się w centrum badań i stanowiły swoistą *terra incognita*.

Należy jeszcze zaznaczyć, że przygotowując tom, mieliśmy wrażenie, iż w przypadku Profesora Palecznego istotne znaczenie ma także jego wzmiankowana już powyżej twórczość pozaakademicka. Jednakże również w jego pracach naukowych odnaleźć można przynajmniej w niektórych miejscach właściwe postmodernistycznej wizji nauki równoważne traktowanie odmiennych, nie tylko naukowych, form poznania, otwartość na gatunkowe rozmycie tekstów akademickich i przykładanie wagi do refleksyjności, dygresyjności i potoczności, a nie tylko do rygorów wyvodu naukowego. Biorąc to pod uwagę, zdecydowaliśmy, aby w tomie współbrzmiały teksty *stricte* naukowe i bardziej osobiste eseje, reportaże czy wątki wspomnieniowe, a nawet fragment fikcji literackiej. Wierzymy, że przybierający formę tak różnorodnej mozaiki wielogłos nie tylko mówi coś ważnego o świecie, w którym przyszło nam peregrynować, ale też jest szczerym podziękowaniem za dotychczasową współpracę i jednocześnie najlepszym dowodem na to, że twórczość Tadeusza Palecznego jest inspirująca.

Składając podziękowania, pozostaje nam tylko życzyć, aby Profesor Tadeusz Paleczny wciąż znajdował nowe źródła inspiracji! Panie Profesorze, *plurimos annos!*

Magdalena Banaszkiewicz, Monika Banaś,
Franciszek Czech, Anna Duda, Karolina Golemo

I

EKSPLORACJE KONCEPCYJNE

ANDRZEJ POREBSKI
Uniwersytet Jagielloński
Instytut Studiów Międzykulturowych
andrzej.porebski@uj.edu.pl

Z SOCJOLOGIĄ NA TY... CZYLI JAK KRÓLOWA NAUK POTRAFI WIĄZAĆ LUDZKIE ŻYCIORYSY

Zanim przejdę do zasadniczej treści tego tekstu, pozwolę sobie na krótkie skomentowanie samego tytułu, i to od środka. „Królowa nauk” to oczywiście socjologia, dla której nazwę zaproponował w pierwszej połowie XIX wieku francuski filozof August Comte. W jego ujęciu socjologia miała stanowić dyscyplinę nauki zajmującej się przedmiotem w najwyższym stopniu złożonym i formułującej sądy o najmniejszym stopniu ogólności. Te właściwości nie przesądzały, rzecz jasna, o dominacji socjologii nad pozostałymi dyscyplinami nauki, ale nie mała część socjologów – jeśli nie wszyscy – wielce szanuje swoją specjalność i jest przekonana, że to jej właśnie należy się tytuł królowej. Do tej grupy należą z pewnością dostojni Jubilat oraz piszący te słowa.

Natomiast „Z socjologią na ty” to, po pierwsze, tytuł cyklu audycji satyryczno-popularno-naukowych emitowanych na antenie Radia Kraków bodajże pod koniec lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Częstym gościem redaktora prowadzącego te audycje był prof. Hieronim Kubiak¹, nauczyciel akademicki Tadeusza Palecznego i mój. To właśnie prof. Kubiak wprowadzał nas w Instytucie Socjologii UJ przy ul. Grodzkiej 52 (o ile dobrze pamiętam w sali nr 60) w podstawy socjologii (wykład *Wstęp do socjologii* w roku akademickim 1977/78). Potem

¹ Prof. Hieronim Kubiak zmarł 21 kwietnia 2024 roku i został pochowany na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

wiódł przez zakamarki tej dyscypliny w kolejnych latach (*Makrostruktury społeczne* w 1980 r.; *Wykład monograficzny* w 1981 r.), by wreszcie doprowadzić do zakończenia naszych studiów w ramach prowadzonego przez siebie seminarium magisterskiego. Uczęszczało na nie, oprócz profesora, tylko dwóch seminarzystów – Tadeusz Paleczny i ja. Takie to były czasy...

Ale, po drugie, „Z socjologią na ty” to także, a dla nas przede wszystkim, tytuł ulotnego pisemka², wydawanego latem 1978 roku w Zaborowie k. Szczurowej, gdzie grupa studentów drugiego roku socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego odbywała tradycyjny obóz naukowy poświęcony socjologii wsi³. Podczas tego obozu Tadeusz okazał się nie tylko dobrze się zapowiadającym badaczem terenowym, ale także wytrawnym kucharzem, który raczył nas baranem pieczonym na ognisku. Donosił o tym redaktor naczelny pisemka, Andrzej B., w artykule wstępnym pt. *Dzisiaj wielki bal w Szczurowej*:

Ostatni baran z rancza Sławomira K. i Tadeusza P. dokończy swego żywota. Umyty (byłe nie „Cypiskiem”) i wypatroszony, zawiesznie nad ogniskiem. A czemu to – spytasz drogi Czytelniku? Dieta 29 zł nie wystarcza bowiem studentom socjologii UJ na całodienne wyżywienie. Postanowiono więc przy pomocy „załącznika” zjeść (raz a dobrze) całego barana. Informujemy jednocześnie, że nasza redakcja wykupiła akcje właścicieli rancza i doniesie Wam niebawem o rzezi baranka i innych niewiniątek. Przygotujcie nam kwaśne mleko na jutro.

Obóz w Szczurowej stanowił doskonałą okazję do społecznej integracji na trzech płaszczyznach: wewnętrznej (studenckiej), kadry dydaktycznej Instytutu Socjologii ze studentami oraz integracji przyszłych badaczy społeczeństwa ze społecznością lokalną. Warto zauważyć, że było to dla Tadeusza pierwsze doświadczenie tego rodzaju w zakresie integracji z kolegami z roku, pomijając mury uniwersytetu, w których spotykaliśmy się wszak już od dwóch lat. My bowiem mieliśmy już na koncie tzw. praktykę robotniczą, czyli typowo PRL-owski wymysł mający na celu klasowe zbliżenie przyszłej inteligencji z klasą robotniczą.

² „Z socjologią na ty. Dziennik socjologów (tymczasem) w Zaborowie. Egzemplarz bezcenny”. Daty wydania brak.

³ Koledzy z naszego rocznika pamiętają zapewne, że po trzecim roku mieliśmy obóz z socjologii pracy, zorganizowany w Olkuskiej Fabryce Naczyn Emaliowanych. Większość z nas wracała z Olkusza zaopatrzona w emaliowane garnki, których w tamtym czasie można było ze świecą szukać w sklepach. Nie można wykluczyć, że niektórzy zaopatrzyli się także w wiedzę z zakresu socjologii pracy.

BIOGRAMY

Magdalena Banaszkiewicz, dr hab., prof. UJ, antropolożka kulturowa, kierowniczka Zakładu Studiów nad Mobilnością Międzykulturową na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się w szczególności na interpretacji dziedzictwa w powiązaniu z rozwojem turystyki w Europie Środkowo-Wschodniej. Opublikowała trzy monografie (m.in. *Turystyka w miejscach kłopotliwego dziedzictwa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2018), kilkadziesiąt artykułów oraz współredagowała kilka tomów prac zbiorowych (ostatnio *Cultural Heritage and Mobility from a Multisensory Perspective*, Routledge, 2024). Współtworzy Projekt Flagowy Critical Heritage Studies Hub (<https://crihestu.id.uj.edu.pl/>). Jest także przedstawicielką Uniwersytetu Jagiellońskiego w Una Europa Self-Steering Committee for Cultural Heritage.

Monika Banaś, dr hab., prof. UJ, pracownik Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół kultury i polityki, ich wzajemnych powiązań oraz procesów generowanych przez interakcję tych dwóch fenomenów. Jest autorką licznych prac będących efektem zrealizowanych projektów badawczych, w tym m.in. *Protest in Late Modern Societies: Dynamics, Forms, Futures* (współredakcja R. Saduov) (Routledge, 2023), *Integration Policy as a Challenge for European Cohesion* („Politické Vedy” 2022), *Swedish Migrant Integration Policy after 2015: A Revised Approach in the Shadow of the Migration Crisis* w „Fuori Luogo” (2021) czy *Kulturowy potencjał femipolityki na przykładzie Irlandii przełomu XX i XXI wieku* w tomie *Kobiety w polityce* (2020). Jest redaktorem naczelnym dwujęzycznego czasopisma naukowego „Relacje Międzykulturowe – Intercultural Relations”.

Elżbieta Binczycka-Gacek, dr, kulturoznawczyni, absolwentka religioznawstwa i komparatystyki literackiej – ukończyła studia magisterskie oraz licencjackie w obu dyscyplinach. Publikowała m.in. w „Przeglądzie Kulturoznawczym”,

„Kontekstach Kultury” i „Roczniku Komparatystycznym.” Specjalizuje się w black studies, studiach nad mitem i badaniach postkolonialnych.

Ewa Bujwid-Kurek, prof. dr hab. politolożka, pracownik naukowo-badawczy w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W pracy badawczej zajmuje się problematyką współczesnych systemów politycznych ze szczególnym uwzględnieniem państw Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej. Jest autorką wielu publikacji, w tym monografii naukowych, m.in.: *Legitymizacja ustroju politycznego państw pojugostawiańskich* (Kraków 2019). Jest też współautorką m.in. podręcznika akademickiego *Transformacja ustroju politycznego wybranych państw Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej* (Kraków 2015) oraz monografii: *III Rzeczpospolita Polska 1990–2016. Opinie – dylematy – kontrowersje* (Kraków 2016), *Cultur and Identities* (Beograd 2020), *Neoimperializm rosyjski w kontekście wojny w Ukrainie. Wyzwania dla władz samorządowych i społeczności lokalnej powiatu olkuskiego* (2023), *Wybory samorządowe w Polsce w 2024 roku w świadomości najmłodszego elektoratu województwa małopolskiego. Studium teoretyczno-empiryczne* (2024). Przetłumaczyła z języka serbskiego na język polski Konstytucję Republiki Serbii i opatrzyła ją autorskim wstępem – publikacja została wydana w ramach serii: *Biblioteka Sejmowa – Konstytucje Świata* nakładem Wydawnictwa Sejmowego (Warszawa 2018).

Franciszek Czech, dr hab., politolog i kulturoznawca z socjologicznym habitusem, zatrudniony na stanowisku profesora w Instytucie Studiów Międzykulturowych na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego zainteresowania badawcze obejmują problematykę kultury politycznej i związków kultury z polityką, a także zagadnienia globalizacyjne i współczesne problemy Azji Południowo-Wschodniej, zwłaszcza Filipin.

Anna Duda, dr, antropolożka, adiunktka w Instytucie Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół krytycznych studiów nad dziedzictwem, antropologii turystyki i fotografii. Publikowała m.in. na łamach „Journal of Heritage Tourism” oraz „Current Issues in Tourism”. W 2024 roku otrzymała wyróżnienie w ramach Dallen Timothy Best Paper Award (artykuł pt. *Tourist photography and heritage. The case of the abandoned city of Pripyat*). Nagroda przyznawana jest za wkład w rozwój badań nad turystyką dziedzictwa kulturowego.

Karolina Golemo, dr, socjolożka i kulturoznawczyni, pracuje w Instytucie Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wykładała gościnnie na uniwersytetach we Włoszech (La Sapienza i Roma Tre w Rzymie oraz w Mediolanie), Hiszpanii (w Sewilli, w La Coruni i na UCLM w Cuenca), Portugalii (w Coimbrze) oraz Brazylii (Uniwersytet Stanu Paraná w Kurytybie). Stażystka w Instytucie Etnomuzykologii na Uniwersytecie w Aveiro w Portugalii. W latach 2019–2022 kierowała polską częścią projektu HERA/HORIZON: „European Music Festivals, Public Spaces, and Cultural Diversity”. Jej zainteresowania badawcze dotyczą różnorodności kulturowej Włoch, Hiszpanii i Portugalii, twórczości artystycznej w kontekście migracji, muzyki w relacjach międzykulturowych, festiwali muzycznych oraz relacji postkolonialnych w perspektywie kulturowej. Obecnie prowadzi badania nad afrykańskim dziedzictwem kulturowym (szczególnie muzycznym) w Lizbonie.

Renata Hołda, antropolog i historyk kultury, absolwentka etnologii, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Instytucie Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 2012 roku jest członkiem Komisji Etnograficznej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, a od 2016 roku pełni funkcję jej sekretarza. Jest członkiem–założycielem Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Społecznego i Dialogu Międzykulturowego – Cooperantis. Autorka kilkudziesięciu artykułów i współredaktor prac zbiorowych. Jej zainteresowania badawcze dotyczą problematyki miejskiej, szeroko rozumianej kultury popularnej, jej relacji z kategoriami kultury ludowej i potoczności oraz problematyki wieloaspektowych związków kultury i polityki, w tym konstruowania dziedzictwa kulturowego.

Sylwia Jaskuła-Korporowicz, dr hab., profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, pedagog. Autorka wielu publikacji na temat kultury i przestrzeni informacyjnej, edukacji międzykulturowej, przemian w edukacji, ewaluacji rozwojowej, społeczeństwa informacyjnego i wiedzy, kompetencji międzykulturowych i informacyjnych, współpracy międzykulturowej. Animatorka badań porównawczych nad kulturowymi i edukacyjnymi aspektami współczesnego społeczeństwa „konceptualnego”. Ekspertka w zakresie strategii ewaluacyjnych i programów szkoleniowych w edukacji na rzecz transformacji społecznej, komunikacji i innowacji. Współautorka projektu dydaktycznego i badawczego Jagiellońskich Studiów Kulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Autorka i współautorka monografii: *Rzeczywistość hybrydalna. Perspektywa wychowawcza* (2023), *Rzeczywistość hybrydalna. Pomiędzy bytami* (2022), *Jagiellonian Ideas Towards Challenges of*

Modern Times (2017), *Współczesna przestrzeń tożsamości* (2012), *Sztuka w służbie edukacji* (2010).

Piotr Kletowski, dr hab., prof. UJ. W latach 2004–2017 pracownik naukowy w Katedrze Teorii i Historii Badań Kulturoznawczych (od 2016 Katedrze Historii Kulturowej), w Instytucie Studiów Regionalnych (od 2013 Instytucie Studiów Międzykulturowych). Obecnie adiunkt w Instytucie Bliskiego i Dalekiego Wschodu, pracownik Zakładu Korei. Filmoznawca i kulturoznawca specjalizujący się w problematyce historii i antropologii filmu, zwłaszcza kina azjatyckiego. Autor ponad 200 artykułów i publikacji filmoznawczych, w tym monografii autorów światowego kina (*Śmierć jest moim zwycięstwem – kino Takeshiego Kitano*, 2001; *Filmowa odyseja Stanleya Kubricka*, 2006; *Pier Paolo Pasolini. Twórczość filmowa*, 2013), współautor (wraz z Piotrem Mareckim) wywiadów rzek z reżyserami osobnymi polskiego kina (*Żuławski. Przewodnik Krytyki Politycznej*, 2008, 2019; *Królikiewicz. Pracuję dla przyszłości*, 2011; *Piotr Szulkin. Życiopis*, 2011) oraz redaktor serii wydawniczych (*Europejskie kino gatunków* tom I–IV 2016–2023, tom II współredakcja Maciej Pepliński, tom V w przygotowaniu; *1000 filmów, które tworzą historię kina*, 2021 – nagroda PISF-u dla najlepszej książki o tematyce filmowej).

Małgorzata Kołaczek – dr, politolożka; wykładowczyni (2012–2024) i zastępczyni Dyrektora Instytutu ds. dydaktycznych (2019–2023) w Instytucie Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Współzałożycielka i wiceprezeska Fundacji W Stronę Dialogu. Współzałożycielka Centrum Społeczności Romskiej w Warszawie. Visiting Professor na University of Rochester w USA (2017), wykładała też gościnnie na University of British Columbia w Kanadzie i University of North Carolina at Chapel Hill w USA. Redaktorka ds. recenzji w czasopiśmie „Romani Studies” naukowego towarzystwa Gypsy Lore Society. Zajmuje się problematyką etniczną, zwłaszcza społecznością Romów i ich sytuacją w Europie Środkowo-Wschodniej.

Wawrzyniec Konarski, dr hab., rektor i profesor Akademii Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie, uprzednio w UJ, SWPS i UW; badacz zagadnień etnokulturowych i polityczno-ustrojowych w systemach demokratycznych i autorytarnych, a także etnopolityki, w tym nacjonalizmów i regionalizmów, specjalizujący się w najnowszej historii i polityce Irlandii; uczestnik ponad 200 konferencji krajowych i międzynarodowych, wykładowca gościnny w Europie, obu Amerykach

i Azji; członek stowarzyszeń naukowych m.in.: Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych (w latach 2007–2010 – wiceprezes Zarządu Głównego), Polskiego Towarzystwa Studiów Irlandystycznych, Towarzystwa Współpracy z Klubem Rzymskim (od 30 stycznia 2012 – wiceprzewodniczący Zarządu Głównego); komentator polityczny w mediach polskich oraz w obu Amerykach i Azji; autor ponad 220 publikacji w obszarze nauk politycznych, kulturoznawstwa, medioznawstwa i stosunków międzynarodowych.

Leszek Korporowicz, dr hab., wieloletni profesor UW, prof. emeritus UJ, a obecnie UKSW. Socjolog kultury. Współzałożyciel, a obecnie prezes honorowy Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego. Jest ekspertem wielu urzędów centralnych, współautorem rządowych i społecznych projektów ewaluacyjnych, pełnił kierownicze funkcje akademickie w uczelniach Warszawy i Krakowa. Autor wielu prac z dziedziny socjologii kultury, studiów międzykulturowych, teoretycznych i metodologicznych podstaw badań ewaluacyjnych, szczególnie ewaluacji rozwojowej, animator projektów badawczych promujących humanistyczny kierunek analiz kultury współczesnej, jak „Jagiellońskie Studia Kulturowe”. Pomyślny słodawca i organizator międzynarodowych konferencji w zakresie komunikacji międzykulturowej, aksjologii praw kulturowych jako praw człowieka, redukcjonizmu aksjologicznego cywilizacji technicznej oraz dialogicznego charakteru refleksji ewaluacyjnej. Doktor honoris causa Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. M. Gragomanowa w Kijowie. Jego główne prace to: *Tworzenie sensu. Język – Kultura – Komunikacja* (Warszawa 1993), przygotowanie pierwszego w Polsce podręcznika ewaluacji pt.: *Ewaluacja w edukacji* (Warszawa 1997), *Osobowość i komunikacja w społeczeństwie transformacji* (Warszawa 1996), kolejne prace to: *Socjologia kulturowa. Kontynuacje i poszukiwania* (Kraków 2011), *Komunikowanie dziedzictwa kulturowego* (Kraków 2024), przygotowanie i współredakcja prac, takich jak: *Komunikacja międzykulturowa* tom I i II (Warszawa 1996), *Mosty nadziei. Jagiellońskie inspiracje dialogu międzykulturowego* (Kraków 2016), *Jagiellonian Ideas towards Challenges of Modern Times* (Kraków 2017), *Studia kulturowe* (Kraków 2023), *Prawa narodów w dobie interakcji kultury* (Kraków 2023).

Karolina Kosyna, dr nauk humanistycznych, jako mentor i ekspert zajmuje się dydaktyką i aplikacją wiedzy naukowej w branży kreatywnej. Od ponad dziesięciu lat bada tożsamość użytkowników Internetu, ich reakcje na działania internetowe marek oraz zmiany kulturowe, jakie niesie przenikanie się świata

online-offline. Założyła Instytut Wirtualności Sp. z o.o. Jej zainteresowania badawcze obejmują: profilowanie wirtualne, branding międzykulturowy, ewolucja tożsamości człowieka współczesnego w kontekście cyberprzestrzeni, strategie komunikacji.

Jakub Kościółek, dr, kulturoznawca, adiunkt w Instytucie Studiów Międzykulturowych UJ. Prezes Stowarzyszenia INTERKULTURALNI PL w Krakowie działającego na rzecz integracji migrantów w Polsce. Kierownik projektu finansowanego w ramach programu Horizon Europe – „ALPHABETICA – Activating Learning Paths: Holistic Arts-Based Education and Training for Inclusion and Cultural Awareness” (2025–2028). W ramach programu Inicjatywa Doskonałości Uniwersytetu Jagiellońskiego kierował projektami: „Kultura wykluczenia – bezpłodność i impotencja w społeczeństwach afrykańskich” (2023/2024) oraz „Przekraczanie granicy – doświadczenia osób uchodźczych w Puszczy Białowieskiej” (2024).

Kinga Orzeł-Dereń, dr antropologii, adiunkt w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Autorka i koordynatorka licznych projektów badawczych i edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem inicjatyw skierowanych do mniejszości narodowych i etnicznych. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół zagadnień tożsamościowych, migracyjnych oraz wielokulturowości, a także ich wpływu na procesy edukacyjne i społeczne. W swojej pracy badawczej i dydaktycznej podejmuje tematykę integracji międzykulturowej, edukacji inkluzywnej oraz praw człowieka, analizując je w kontekście współczesnych wyzwań społecznych. Aktywnie uczestniczy w międzynarodowych projektach naukowych i konferencjach, a także współpracuje z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wsparciem migrantów i mniejszości. Jest autorką publikacji naukowych poświęconych pedagogice, antropologii i problematyce społecznej, w których porusza kwestie związane z edukacją międzykulturową, pamięcią zbiorową oraz mechanizmami kształtowania tożsamości jednostek i grup.

Natalia Ożegalska-Łukasik, dr, socjolożka i kulturoznawczyni, pracuje w Instytucie Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studiowała język chiński w ramach stypendiów rządowych na Beijing Foreign Studies University i Central China Normal University. Jest również stypendystką programu Erasmus na Uniwersytecie Kopenhaskim. Jako doktorantka otrzymała

stypendium w ramach programu SYLFF na Australian National University. Zrealizowała własny projekt edukacji międzykulturowej w ramach programu POWER, a także zrealizowała grant badawczy w ramach programu PRELUDIUM otrzymany z Narodowego Centrum Nauki, poświęcony tematyce chińskich relacji rodzinnych w kontekście doświadczenia migracyjnego. Naukowo interesuje się regionem Azji, w szczególności przemianami społeczeństwa chińskiego w XX i XXI wieku, a także zagadnieniami komunikacji międzykulturowej, socjologią rodziny i migracji.

Bożena Pękala, dr nauk humanistycznych w dyscyplinie stosunków międzynarodowych, magister dziennikarstwa i komunikacji społecznej. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się na zagadnieniach związanych z relacjami międzynarodowymi, ze szczególnym uwzględnieniem roli mediów i komunikacji masowej w kształtowaniu opinii publicznej, idei oraz postaw społecznych, a także ich oddziaływanie na relacje międzynarodowe i międzykulturowe, w tym na procesy rozwiązywania konfliktów. Szczególne miejsce w jej badaniach zajmują zagadnienia związane z rolą social mediów we współczesnych wydarzeniach i konfliktach społecznych oraz politycznych. Założycielka i właścicielka agencji public relations, specjalizującej się w komunikacji strategicznej i wspieraniu współpracy międzynarodowej.

Paweł Plichta, dr, kulturoznawca i religioznawca, pracownik Instytutu Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół różnych wymiarów dziedzictwa, turystyki i mobilności o charakterze kulturowym i religijnym. Bada znaczenie mitów oraz wpływowych ksiąg, takich jak Tanach i Biblia jako wieloaspektowych tekstów kulturotwórczych i ich recepcji w różnych kulturach. W pracy naukowej zajmuje się zagadnieniami historii kultury, w szczególności historii religii, relacji międzyreligijnych i międzykulturowych, studiów nad dziedzictwem i pamięcią, w tym studiów litewskich, studiów ormiańskich oraz bohemistyki. Szczególne miejsce w jego przedsięwzięciach naukowych zajmują zjawiska współczesnego odrodzenia średniowiecznych tradycji i dziedzictwa pielgrzymek Camino de Santiago w Hiszpanii, Francji, Portugalii, Włoszech i Europie Środkowo-Wschodniej, Via Francigena m.in. we Włoszech oraz funkcjonowanie współczesnych miejsc i kultów religijnych w kontekście mobilności.

Andrzej Porebski, emerytowany pracownik Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, socjolog. Główne obszary zainteresowań: etniczność, procesy narodotwórcze, wielokulturowość społeczeństw europejskich, metodologia nauk społecznych. Przez wiele lat w centrum jego zainteresowań badawczych znajdowała się Szwajcaria, a zwłaszcza społeczność retoromańska.

Maja Pradelle, w latach 1998–2003 studiowała w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, a następnie w Instytucie Studiów Regionalnych UJ, gdzie pod kierunkiem profesora Tadeusza Palecznego przygotowała i obroniła pracę doktorską pt. „Polak Ignacy Domeyko bohaterem narodowym w Chile” (2010). Jest autorką kilku artykułów, m.in. *Lokalne skupisko polonijne w Denver: postawy imigrantów w sytuacji kontaktu kulturowego* (2004), *Mapuche – rdzenni mieszkańcy Chile* (2007), *Chile visto por un polaco* (2008), *Un polaco heroe nacional en Chile? Ignacio Domeyko Ancuta en la conciencia colectiva de los chilenos* (2012), *Władysław Folkierski w Peru* (2015).

Jarosław Rokicki, dr hab. nauk humanistycznych w zakresie socjologii, emerytowany profesor Uniwersytetu Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie. Pracował także w Akademii Górniczo-Hutniczej i Uniwersytecie Jagiellońskim. Stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej z Nowego Jorku oraz Fundacji Volkswagena. Dyrektor Szkoły Języka i Kultury Polskiej UJ (1992–2000), wykładowca w City University of New York – Hunter College (2000–2001). Autor dwóch monografii i ponad 50 artykułów naukowych w języku polskim i angielskim. Jego zainteresowania koncentrują się na obszarze socjologii, kulturoznawstwa oraz studiów amerykańskich.

Jadwiga Romanowska, dr, adiunktka w Instytucie Studiów Międzykulturowych. Jej zainteresowania badawcze skupiają się wokół pojęć „transkulturowości” i „transkultuacji” oraz tożsamości transkulturowej, studiów postkolonialnych, a także szeroko rozumianej antropologii tańca.

Bogdan Szlachta, prof. dr hab., prawnik i filozof, autor kilku monografii (m.in. *Z dziejów polskiego konserwatyzmu*, Kraków 2000; *Konstytucjonalizm czy absolutyzm? Szkice z francuskiej myśli politycznej XVI wieku*, Kraków 2005, i *Monarchia prawa? Angielska myśl polityczna doby Tudorów*, Kraków 2007) i kilku zbiorów esejów (m.in. *Szkice o konserwatyzmie*, Kraków 2008) oraz kilkuset artykułów naukowych; redaktor *Słownika społecznego* (Kraków 2004); redaktor

naczelną „Myśli Politycznej”; dziekan Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ w kadencji 2008–2012.

Joanna Talewicz, dr, antropolożka, ekspertka w dziedzinie badań nad społecznością romską, włączeniem społecznym i prawami mniejszości. Współzałożycielka i prezeska Fundacji W Stronę Dialogu. Pracowała jako adiunkt w Instytucie Studiów Międzykulturowych na Uniwersytecie Jagiellońskim i w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego. Wykładała gościnnie na uniwersytetach w Stanach Zjednoczonych i w Europie m.in.: Columbia University, Roma Tre University, University of Helsinki. Od lat zaangażowana w działania na rzecz praw Romów i Romek, aktywnie uczestniczy w krajowych i międzynarodowych projektach przeciwdziałających dyskryminacji oraz wspierających edukację grup marginalizowanych. W 2024 roku została wybrana do prestiżowego programu Obama Foundation Leaders Europe, dołączając do grona liderów społecznych i innowatorów z całego kontynentu. Autorka licznych publikacji, mówczyni oraz promotorka praw człowieka.

Katarzyna Warmińska, dr hab., socjolożka pracująca w Katedrze Socjologii Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się na etniczności, polityce tożsamości oraz relacjach między grupą dominującą a mniejszościami. Prowadziła badania wśród polskich Tatarów i Kaszubów. Autorka ponad 90 publikacji naukowych, w tym książki oraz pięciu publikacji pod redakcją, m.in. z Ewą Michną w 2020 roku opublikowała tom *Identity Strategies of Stateless Ethnic Groups in Poland* (Springer). Stypendystka Uniwersytetu w Toronto. Członkini European Sociological Association, International Union of Anthropological and Ethnological Sciences oraz Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Barbara Weźgowiec, dr, literaturoznawczyni, polonistka i kulturoznawczyni. Zainteresowania naukowe: relacje między literaturą i miejscem oraz między pamięcią i literaturą, narracje lokacyjne i tożsamościowe. Ważniejsze publikacje: *Pisarz i miasto. Gdańsk w prozie Stefana Chwina*, Kraków 2020; *Od znikania do odpominania. Postpamięciowe narracje o Miedziance*, „Politeja. Pismo Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2021, nr 1 (70); pracuje w Instytucie Studiów Międzykulturowych UJ oraz I LO im. B. Nowodworskiego w Krakowie.

Elżbieta Wiącek, dr nauk humanistycznych w dyscyplinie nauk o sztuce, adiunkt w Instytucie Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół semiotyki kultury, historii i antropologii filmu, kinematografii Iranu oraz zjawiska transkulturowości. Autorka książek: *Rozstania, powroty, tajemnice – autorskie kino Asghara Farhadiego* (2023), *Filmowe podróże Abbasa Kiarostamiego* (2004), *Mniej uczęszczane ścieżki do raj*. *O filmach Jima Jarmuscha* (2001). Redaktorka i współautorka książek: *Semiotyczna mapa Małopolski* (2015) oraz *Symbols of contemporary culture* (2015, wspólnie z M. Banaś). Laureatka IV edycji Nagrody Województwa Małopolskiego „Ars Quarendi” (2011) oraz stypendystka fundacji Skalny Center, University of Rochester w Stanach Zjednoczonych (2014). Aktualnie współpracuje z University of Toronto (Department of Near and Middle Eastern Civilizations) oraz z Encyclopaedia Iranica Foundation (EIF) nad nową edycją internetowego kompendium *Cinema Iranica*: <https://cinema.iranicaonline.org/>.

Adam Żaliński, dr, psycholog i kulturoznawca, pracownik naukowo-dydaktyczny Instytutu Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od kilku lat prowadzi badania Polaków poza granicami kraju, obecnie w Kazachstanie i Azji Środkowej.

Dążenie do uchwycenia choćby drobnej cząstki prawdy o ludziach zanurzonych w nieustannie zmieniającej się, pełnej sprzeczności i niejednoznacznej kulturze współczesnego świata można uznać za motyw przewodni intelektualnych przedsięwzięć Profesora Tadeusza Palecznego. Nieprzypadkowo w wielu swoich pracach konsekwentnie powraca On do spuścizny Floriana Znanieckiego postulującego, by prowadząc badania, korzystać ze współczynnika humanistycznego, który pozwala uchwycić rzeczywistość kulturową z perspektywy zwykłych ludzi.

Tytułowe peregrynacje nie są tylko przemieszczaniem się z miejsca na miejsce. Pojęcie to ma znacznie głębszy sens i – nawet użyte poza kontekstem religijnym, gdzie odnosi się do uroczystego przenoszenia relikwii czy obiektów religijnych – konotuje doniosłość przemieszczania się jednostek, także między kulturami i wzorami myślenia. Pozwala postrzegać aktorów społecznych jako swoistych pielgrzymów, którzy, świadomi swoich celów, kroczą samodzielnie, lecz zarazem stanowią część całych przepełnionych symbolami dynamicznych wspólnot i przekraczają ich granice.

Z tych względów peregrynacje uczyniliśmy słowem-kluczem, wyznaczającym ramy dociekań zebranych w tomie, będącym formą wyrażenia wdzięczności Profesorowi Tadeuszowi Palecznemu za okazaną życzliwość oraz wszelkie inspiracje.

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

<https://akademicka.pl>

ISBN 978-83-8368-299-0

9 788383 682990